

Notat

12.09.2023

Ole Clemens Petersen

Jura og Udbud

Jura

+45 -20926497

ocpt@bane.dk

Banedanmark

Carsten Nieburhs Gade 43

1577 København V

+45 8234 0000

banedanmark.dk

CVR: 1863 2276

Tilbage melding vedr. Banedanmarks brug af lærlinge på anlægs-, fornyelses- og vedligeholdelsesprojekter

Ved henvendelse den 11. september 2023 har Transportministeriet anmodet om et notat vedrørende Banedanmarks lærlingeindsats i forbindelse med baneprojekter. Notatet skal oversendes til Transportudvalget. Bestillingen udspringer af, at udvalget har været på studietur til Femern, hvor udvalget har hørt om udfordringer med at skaffe lærlinge og indsatser for at skaffe lærlinge.

Banedanmark skal i den anledning fremkomme med følgende bemærkninger.

Den retlige ramme

Folketinget vedtog den 9. juni 2022 lovforslag (L199) om ændring af reglerne i bl.a. udbuds- og tilbudsloven. En af ændringerne var, at der i udbudsloven i § 176, stk. 2-4 blev indsat regler om, at ordregiver – ved visse typer af offentlige kontrakter – er *forpligtet* til at indføre krav i kontrakten om anvendelse af "*personer under oplæring*". Tilsvarende regler blev indsat i tilbudslovens § 7.

Derudover trådte bekendtgørelse nr. 1079 om krav om anvendelse af personer under oplæring i offentlige kontrakter i kraft. Bekendtgørelse regulerer, hvilke kontrakter der er omfattet, samt hvilke uddannelser der er omfattet af oplæringskravet.

De nye regler trådte i kraft den 1. juli 2022, men dog således at udbud iværksat forud for denne dato forsætter efter de hidtidig gældende regler.

Det skal bemærkes, at der også forud for lovændringen var fokus i Banedanmark på at sikre lærepladser i forbindelse med udbud. Dette afspejler sig i Banedanmarks CSR-bilag, hvor der er udformet en særlig model med bestemmelser om elever (bilag 1).

Banedanmark finder, at der med vedtagelsen af loven og udstedelsen af den nye bekendtgørelse er truffet foranstaltninger, der tager hensyn til blandt andet Banedanmarks transaktionsomkostninger og fleksibilitet i forhold til tilrettelæggelsen af de enkelte udbud, og som er egnede til at imødekomme, at Banedanmark i visse bygge-, anlægs- og vedligeholdelseskontrakter stiller krav til leverandøren om brug af personer under oplæring, når ydelserne leveres i Danmark.

Status på arbejdet med at sikre lærlinge på Banedanmarks kontrakter.

Bekendtgørelsen stiller krav om brug af lærlinge i kontrakter af mindst seks måneders varighed og med en kontraktsum på over 5 mio. kr. Banedanmark skal i den forbindelse bemærke, at dette medfører, at en del af Banedanmarks anlægs- og fornyelsesprojekter, dermed ikke er omfattet af krav om lærlinge. Dette skyldes, at projekterne ofte har en relativ kort udførelsesperiode.

Trods ovenstående krav om varighed og kontraktsum har Banedanmark alligevel, for at støtte op om opgaven med at sikre lærepladser, stillet krav om brug af lærlinge eller elever i 38 kontrakter på anlægs- eller fornyelsesopgaver i perioden 2020 til og med januar 2023. Dette er sket ved, at der i forbindelse med udbuddet er stillet krav om, at et forudbestemt antal timer skal præsteres af lærlinge eller elever.

For Banedanmarks udbud af vedligeholdelsesopgaver (outsourcing), hvor der typisk udbydes kontrakter med en løbetid på fem år eller længere, er der stillet krav om lærlinge. Her kan nævnes "Levering af grønt vedligehold", hvor Banedanmark på hver af de tre delaftaler stillede krav om brug af en lærling. Samme gjorde sig gældende for "Kontrakt vedr. drift og vedligehold af omformer og koblingsstationer".

Også i igangværende eller kommende udbud stilles der krav om brug af lærlinge. Det gælder for "Vedligehold af køreledninger", "Regional sporjustering Etape 3" og "Udbud af manuelle sporydelser" hvor der stilles krav om en lærling pr. delkontrakt.

Banedanmark har ikke hørt fra kontraktholderne, at der skulle have været udfordringer med at levere på kravet om antallet af lærlinge.

Samarbejde på tværs af Transportministeriet og med de faglige organisationer

Efter opfordring fra departementet indgår Banedanmark sammen med Vejdirektoratet, Metroselskabet og Hovedstadens Letbane, DI-Byggeri, 3F, dansk EL-forbund og BAT-kartellet (Faglig organisation som repræsenterer syv forskellige fagforbund) i et samarbejde om at omsætte den politiske ambition om flere og gode lærepladser til et operativt værktøj til fastlæggelse af måltal, som er ambitiøse og realistiske. Den primære målgruppe for værktøjet er lærlinge i det udførende led.

De første møder mellem parterne er afholdt, og der er enighed om, at man ikke kan opstille et mål i et værktøj, som passer til alle slags opgaver. Værktøjet skal tilpasses sådan, at forskellige typer af arbejder genererer et forskelligt antal lærlinge. Kriterier kan omfatte projektets størrelse, type og omfanget af ensidigt og/eller varieret arbejde. Derudover er det vigtigt, at målet kan håndhæves uden et stort kontrolapparat.

Næste møde i den tværgående arbejdsgruppe er aftalt at finde sted den 12. oktober 2023.

For at sikre intern opfølgning i Banedanmark har direktionen besluttet, at der skal etableres en intern følgegruppe. Den interne følgegruppe har til formål løbende at følge op på Banedanmarks brug af krav om lærlinge bliver indarbejdet i udbudsmaterialer og kontrakter, samt efterfølgende at følge op på kravene om brug lærlinge bliver opfyldt. Følgegruppen skal desuden inddrages i vurderingen af det værktøj, der bliver udarbejdet af den tværgående arbejdsgruppe. Endeligt skal følgegruppen sikre, at der følges op internt i Banedanmark. Som en del af opfølgningen skal der indsamles data med henblik på at dokumentere værktøjets effekt, herunder også

på anvendelsen af lærlinge i forbindelse med udførelsen af Banedanmarks kontrakter.

Side 4/4

